

**Мавзу: ДЁН органлари тамонидан олиб
бориладиган тарғибот ишларини ўтказиш
йуллари, шакллари ва услублари.**

Режа:

1. Тарғибот ҳақида умумий тушунчалар.

2. Тарғибот ишлар турлари ва вазифалари.
3. Тарғибот ишлари шакллари.
4. Targ'ibot usullari.
5. Yong'in tashviqoti vositalari

Tashviqot – “aholining keng doirasi yoki mutaxassislar doirasidagi biron-bir g'oyalar, ta'limotlar, bilimlarni tarqatish va chuqur tushuntirish”; "Turli darajalarda va turli shakllarda g'oyalar va bilimlarni muayyan sharoitlarga mos ravishda hissiy jihatdan boyligini inobatga olgan holda, aholi tomonidan muayyan segmentlarga maqsadli, farqli etkazib berish".

Yong'in tashviqoti - ommaviy axborot vositalari orqali maxsus adabiyotlarni va reklama mahsulotlarini tarqatish, mavzuli ko'rgazmalar, tanlovlar, konferentsiyalar o'tkazish va qonun bilan taqiqlanmagan boshqalardan foydalanish yo'li bilan yong'in xavfsizligini ta'minlash muammolari va usullari to'g'risida jamoatchilikni maqsadli ravishda xabardor qilish

Yong'in tashviqoti yong'inlarning oldini olish bo'yicha etakchi o'rinni egallaydi.

Targ'ibot tizimi quyidagi qismlarni o'z ichiga oladi:

- targ'ibot mavzusi;
- targ'ibot qabul qiluvchi;
- targ'ibot mazmuni (g'oya);
- targ'ibot shakllari;
- targ'ibot usullari;
- targ'ibot vositalari;
- targ'ibot tamoyillari;
- targ'ibot maqsadlari.

Targ'ibot - maqsadga muvofiq bo'lgan faoliyat bo'lib, turli darajadagi maqsadlarni aniq belgilanmasdan ijobiy natijalarni bermaydi va ularning erishilganligi uchun shartlar.

- ***Targ'ibotning maqsadi*** - atrof-muhitni yong'in xavfsizligi uchun, milliy boylikni saqlab qolish va oshirish, odamlarning yong'in xavfi bo'lgan taqdirda to'g'ri harakat qilishga tayyor bo'lishini ta'minlash uchun shaxsiy va jamoaviy javobgarlik bo'yicha jamoatchilik fikrini va psixologik nuqtai nazarini shakllantirishdir. Targ'ibotning maqsadi kelajakda kerakli ijtimoiy ong, ijtimoiy guruhlar, guruhlar, jismoniy shaxslar harakati sifatida qabul qilinadi.

- Yong'in xavfsizligini ta'minlash uchun aholi bilan ishlashni tashkil etish mafkuraviy faoliyat turi hisoblanadi. Targ'ibot matnlari tegishli qiymatlar bayonotlari ommaviy ongga kirib borishini ta'minlashga qaratilgan ma'lum bir qator bayonotlar shaklida yaratilgan. Shunday qilib, ular targ'ibot ishlarining ustuvor vazifalarini hal qiladilar: birinchi navbatda, ijtimoiy haqiqatning muayyan imidjini taqsimlash, ikkinchidan, unga murojaat qilgan kishilarning shakllanishi, haqiqatga aloqador muayyan yo'l

Yong'in targ'iboti oldiga quyidagi vazifalar tizimi o'rnatilgan:

- odamlarning hayotini, moddiy va ma'naviy qadriyatlarini va atrof-muhitni olovdan himoya qilish uchun aholi o'rtasida mas'uliyat hissini tarbiyalash;
- atrof muhitning ob'ektlari va hodisalariga nisbatan yong'in xavfsizligi, savodli odamlarda ta'lim olish;
- yong'inlar va ularning oqibatlarini haqida jamoatchilikni xabardor qilish; yong'inlarning oldini olish bo'yicha chora-tadbirlar va ular yuzaga kelgan taqdirda to'g'ri harakatlar to'g'risida;
- yong'in brigadalarini targ'ib qilish;
- yong'in brigadasi obro'sini oshirish va unga nisbatan ijobiy jamoatchilik fikrini shakllantirish;
- yong'inlarning oldini olish va oldini olish sohasida ilg'or tajriba va ilmiy-texnikaviy yutuqlarni yoritish.

Yong'in tashviqotining asosiy tashkiliy va uslubiy asoslari:

- barcha darajadagi yong'in tashviqotini rejalashtirish va muvofiqlashtirish;
- aholining turli ijtimoiy-demografik guruhlariga alohida yondashuv;
- yong'inga qarshi tashviqot faoliyatining doymiyligi;
- yong'in tashviqotida ijtimoiy va psixologik omillardan foydalanish.

Targ'ibot shakli - axborotni (propaganda xabari) manzilga (targ'ibot ta'sirining ob'ekti) axborot berish jarayonini tashkil etish jarayoni

Yong'in targ'ibotning quyidagi shakllari mavjud:

- yong'in xavfsizligi masalalari bo'yicha konferentsiyalar, taqdimotlar, seminarlar, tashkilotlar rahbarlari bilan uchrashuvlar o'tkazish;
- televidenie va radio dasturlari, shu jumladan mutaxassislar va yong'in xavfsizligi xodimlari xodimlari ishtirokida;
- jamoatchilik bilan anjuman uchrashuvlari: fuqarolar yig'inlarida, mehnat jamoalarida; ochiq kunlar; Ommaviy sport bayramlari, musobaqalar, o'yinlar;
- talabalar bilan munozaralar, musobaqalar, tanlovlar.

- Teatr sahnalari, spektakllar;
- fotografiyani targ'ib qilish; yong'in xavfsizligi choralari bo'yicha reklamalar; Ilmiy-texnikaviy tashviqot (maxsus adabiyotlar, jurnallar, o'quv-uslubiy va axborot materiallari);
- o't o'chirish va texnik ko'rgazmalarga ekskursiyalar;
- jamoat birlashmalari, harakatlar, tashkilotlar, qiziqishlar bo'yicha klublar va boshqalar.

Targ'ibot usullari - bu sizning ma'lum g'oyalarni, turli darajadagi bilimlarni targ'ibotchilarga etkazishingiz mumkin bo'lgan yo'llardir.

- **Og'zaki muloqot uslubi** (ta'sir qilish) axborotni tarqatishning eng an'anaviy usuli hisoblanadi. Ushbu usulning asosi - bu hayotiy so'zdir. Og'iz usuli ma'ruza, individual va guruh suhbatlari, konsultatsiyalar, intervyular, radio va televideniya yong'in mavzularida nutqlarda va boshqalarda qo'llaniladi.
- **Bosma aloqa usuli** axborotni taqdim etishning eng keng tarqalgan usuli bo'lib, kichik formatli grafik nashrlarni chop etish va tarqatish shaklida amalga oshiriladi. Ular postcartalar, yorliqlar, taqvimlar, broshyuralar, eslatmalar, broshyuralar, bukletlar bo'lishi mumkin. Yong'in xavfsizligi bilimlarini tarqatishning samarali vositasi gazeta, jurnal, kitobdir.
- **Vizual ta'sir usullari** atrofdagi haqiqat ob'ektlari va hodisalari haqidagi ma'lumotlarni vizual uzatishga asoslanadi. Rang, shakl va hokazolarni qo'llash bu erda ayniqsa muhimdir. Vizual usullar posterlar ishlab chiqarish, stendlar dizayni, do'konlarning derazalari, yong'in xavfsizligi burchagi va boshqalarni o'z ichiga oladi.

- **Yong'in tashviqoti vositalari:** texnik vositalar majmuasi, ovoqli yozuvlar, tovushni qayta tiklash va ovoqli kuchaytirish, matbaa, televidenie, radio, kino, o'z navbatida o'z vositalariga ega. Yong'in xavfsizligi sohasidagi bilimlarni targ'ib qilish, aholini ommaviy yashaydigan joylarda ogohlantirish va aholini xabardor qilishning maxsus texnik vositalaridan foydalaniladi.
- Odatiy tartibda yong'in tashviqoti *ta'limiy xarakterga ega*. Uning vazifasi aholi tomonidan kundalik hayotda yong'in xavfsizligi normalari va qoidalariga rioya qilish zarurligini oshirish, fuqarolarga olov kelib chiqishi bilan qanday harakat qilishni o'rgatishdir.

- ***Yong'in xavfli davrlarga*** tayyorgarlik jarayonida va ushbu davrlarda axborot-profilaktika ishlari olib boriladi. Yong'inlarning kelib chiqishi hududlarning ob-havo va iqlim sharoitlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Kuzgi-qish mavsumida yong'inlarning soni 30-40 foizga, gobelen eshiklar soni esa yozgi davrga nisbatan 3-4 barobar ko'paydi.
- Bu pechlar, elektr isitish va boshqa issiqlik ishlab chiqaruvchi qurilmalar va qurilmalarning jadal ishlashiga bog'liq. Bahor davrida (aprel-may) yong'inlarning ko'payishi bahorgi yong'inlar, yong'inlar va chiqindilarni yoqish bilan bog'liq.
- Shu bilan birga, bosma va elektron ommaviy axborot vositalarining rejalashtirilgan, bir-birini to'ldiradigan va rivojlantiradigan barcha materiallari bilan bir qatorda profilaktika kampaniyasini o'tkazish tavsiya etiladi

- Axborot-tahliliy ishlar olib borilayotgan advokatlik faoliyatining samaradorligini baholash. Statistik ma'lumotlar va aholining so'rovlari asosida olib borilayotgan ishlarning kamchiliklari aniqlandi va yong'in tashviqotini yaxshilash bo'yicha tadbirlar rejalashtirilgan va ishlab chiqilmoqda.

- *Hududlarda yong'in tashviqoti amalga oshiriladi:*

- *Davlat organlari;*
- *Mahalliy boshqaruv organlari;*
- *Mulkchilik shaklidan qat'iy nazar tashkilotlar tomonidan;*
- *Yashash joyi bo'yicha yong'in tashviqoti.*

Davlat hokimiyati organlari tomonidan yong'inni oldini olish:

- yong'in tashviqoti sohasida faoliyatni uslubiy jihatdan qo'llab-quvvatlash;
- o'quv mashg'ulotlari, seminarlar va konferentsiyalar o'tkazish;
- ko'rgazmali qo'llanmalar, maxsus adabiyotlar va reklama mahsulotlarini ishlab chiqish va e'lon qilish;
- anik ko'rgazmalar, paradlar, tanlovlar tashkil etish;

Ommaviy axborot vositalarini jalb qilish va boshqalar.

Mahalliy boshqaruv organlari yong'in propagandasini amalga oshiradilar:

• vizual ajitatsiya vositalari ishlab chiqarish va tarqatish (yong'inni oldini olish yozuvlari, varaqalar, plakatlar);

- yong'in xavfsizligi bo'yicha uy-joy va obodonlashtirish joylarida, kommunal mulk burchaklaridagi ob'ektlar (axborot plitalari);
- yong'in xavfsizligi bo'yicha aholi punktlarida ijtimoiy xavfsizlik plakatlarini ishlab chiqarish va joylashtirish;
- yong'in xavfsizligi masalalari bo'yicha ko'rgazmalar, tanlovlar, tanlovlar tashkil etish;

Ommaviy axborot vositalarini jalb qilish va boshqalar

Mulkchilik shaklidan qat'iy nazar, yongin tashviqoti quyidagi tashkilotlar tomonidan amalga oshiriladi:

- yong'inga qarshi xavfsizlik choralari bo'yicha varaqalar ishlab chiqarish va tarqatish;
- namoyishlar, tanlovlar, yong'inga qarshi kurash musobaqalari tashkil etish;
- idoraviy axborot vositalarini jalb qilish;
- yong'in xavfsizligi burchaklari tashkil etish va ularni uy-joylar va hududlarda joylashtirish

Yashash joyi bo'yicha yong'in tashviqoti:

- Radio, televidenie, ta'lim televizion va radio dasturlari, filmlar, tahririyat majlislari;
- bosma nashrlar - maxsus adabiyotlar va reklama mahsulotlari, varaqalar, varaqalar, bukletlar, albomlarni chiqarish; gazetalarda va jurnallarda nashrlar;
- vizual ajitatsiya vositasi - afishalar, panellar, illyustratsiyalar, kompyuter texnologiyalari;
- ko'rgazmalar, paradlar, konferentsiyalar, musobaqalar;
- og'zaki targ'ibot - ma'ruzalar, ma'ruzalar, suhbatlar;
- yong'inni oldini olish bo'yicha bilimlarni rivojlantirish uchun ijodiy uyushmalar bilan ishlash (jurnalistlar uyushmasi, rassomlar uyushmasi, bastakorlar uyushmasi va boshqalar).

- Yong'in tashviqotining shakllaridan biri fuqarolar yig'inlari bo'lishi mumkin, ular ham shahar chegaralarida yong'in xavfsizligi masalalari bo'yicha qarorlar qabul qiladilar.
- Yong'in xavfsizligi burchaklarida (axborot paneli, qalqon) shahar hududida yong'inlar holati, fojeali oqibatlarini ko'rsatadigan yong'inlar, ularning sabablari, yong'in oqibatlarini keltirib chiqaruvchi fotosuratlar, ularning sabablarini ko'rsatuvchi ko'rsatmalar, tavsiyalar bo'lishi kerak. tashkilotning (ob'ektning) mehmonlari, yong'inlar bilan bog'liq hozirgi vaziyatni hisobga olgan holda, yillar.
- Yong'in tashviqoti bo'yicha tadbirlarni tashkil etish va o'tkazish jarayonida quyidagilar e'tiborga olinishi kerak

- Targ'ibot tadbirlari aholining turli ijtimoiy-demografik guruhlariga qaratilishi kerak, bu esa maxsus ta'lim usullarini talab qiladi. Yoshga qarab, ko'pincha, maktabgacha yoshdagilar, boshlang'ich maktab o'quvchilari, o'smirlar, o'rta maktab o'quvchilari va kattalar guruhlarini ajralib turadi. Ijtimoiy asosda ishsizlar, nafaqaxo'rlar, nogironlar va boshqalar alohida guruhlariga ajratiladi.

Targ'ibot tadbirlari faoliyatidagi ta'sir ob'ektlari quyidagi guruhlariga bo'linishi mumkin:

- Maktabgacha va umumiy ta'lim muassasalarida o'qigan bolalar (boshlang'ich maktab o'quvchilari, o'smirlar, o'rta maktab o'quvchilari);
- Boshlang'ich, o'rta va oliy kasbiy ta'lim muassasalarida tahsil olayotganlar;
- sanoat - kasaba uyushmalari, kasb - hunar kollejlari xodimlari, yong'in xavfsizligi uchun mas'ul bo'lgan rahbarlar va boshqalar;
- ishlamaydigan aholi - uy bekalari, pensionerlar, nogironlar va boshqalar.

Odamlar orasida yong'in tashviqoti samaradorligini oshirish uchun, ta'sir qilishning tizimli shakllarini qo'llash tavsiya etiladi:

- viloyatlarda yong'in xavfsizligi oylarini o'tkazish;
- Yong'inga qarshi mavzular bo'yicha bolalar va yoshlar ijodkorligini ta'lim muassasalari bilan birgalikda baholash;
- Madaniyat organlari bilan birgalikda yong'in qo'shiqlari festivallari;
- Yong'inga mo'ljallangan sport musobaqalari,